

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนราชวินิต มัธยม
ตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลก*

THE NEEDS FOR DEVELOPING STUDENT AFFAIRS MANAGEMENT OF RAJAVINIT
MATHAYOM SCHOOL BASED ON THE CONCEPT OF GLOBAL CITIZENSHIP

¹ณัฐทัย สุชาติล้ำพงศ์ Natruithai Suchartlampong

²ธีรภัทร คุโลภาส Dhirapat Kulophas

^{1,2}จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย Chulalongkorn University, Thailand

Corresponding Author E-mail: natruithai@rnmc.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนราชวินิต มัธยม ตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลก ด้วยวิธีการวิจัยเชิงบรรยายใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารและครูโรงเรียนราชวินิต มัธยม จำนวน 86 คน มีสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ในการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนราชวินิต มัธยมตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลก ความต้องการจำเป็นในภาพรวม คือ 0.594 ($PNI_{modified} = 0.594$) โดยด้านที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนในระดับท้องถิ่นไปจนถึงทั่วโลก รองลงมา ได้แก่ ด้านการมุ่งมั่นเพื่อความยุติธรรมทางสังคม และด้านการรับผิดชอบต่อภาระของตน ผลการวิจัยนี้ทำให้โรงเรียนราชวินิตมัธยมทราบถึงความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองโลกผ่านการจัดกิจกรรมของกลุ่มบริหารกิจการนักเรียน

คำสำคัญ: การพัฒนา, การบริหารกิจการนักเรียน, ความเป็นพลเมืองโลก

Abstract

This study has the purpose is to study the Needs for Developing Student Affairs Management of Rajavinit Mathayom School based on the Concept of Global Citizenship framework by using a descriptive research method. The research instrument used in this study was a rating scale questionnaire, which has directors and teachers of Rajavinit Mathayom School consisting of 86 people as the research informants. The data were analyzed by frequency distribution, percentage, mean, standard deviation and $PNI_{modified}$. The findings showed that the overall of present state were the medium level and desirable state were the highest level in Student Affairs Development of Rajavinit Mathayom School based on the Concept of Global Citizenship. The overall of priority was 0.594 ($PNI_{modified} = 0.594$). The first priority was the participation in the community at a range of levels, from the local to the global. The second priority was being passionately committed to social justice. The third priority was taking responsibility for their actions. The findings will make Rajavinit Mathayom School realize the Needs of Global Citizenship for supporting students to be Global Citizens through activities provided by student affairs.

Keywords: Development, Student Affairs Management, Global Citizenship

บทนำ

การจัดการศึกษามุ่งให้เยาวชนมีความพร้อมทั้งกาย ใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีความรู้ความสามารถ มีทักษะกระบวนการคิด เป็นคนดี มีคุณธรรม ดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นสุข (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561) ซึ่งสถานการณ์ของโลกในปัจจุบันนี้ ผู้คนมีสิ่งอำนวยความสะดวกมากมาย สังคมมุ่งเน้นการพัฒนาเทคโนโลยีที่ช่วยให้ทำทุกอย่างได้รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพที่ดี (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) แต่ในขณะเดียวกันกลับทำให้ผู้คนเหล่านี้กลายเป็นพลเมืองที่ขาดทักษะในการดำรงชีวิต ไม่ว่าจะเป็นเรื่องคุณธรรม จริยธรรม การเข้าใจซึ่งกันและกันเนื่องจากขาดการสื่อสารซึ่งกันและกัน การรับผิดชอบต่อส่วนรวม การเสียสละหรือการเอื้อเฟื้อแก่ผู้อื่น ทำให้เกิดปัญหาต่างๆ มากมาย เริ่มตั้งแต่ปัญหาเล็กๆ เช่น การทิ้งขยะไม่เป็นที่ การขักรถยนต์บนถนน นำไปสู่ปัญหาที่ใหญ่ขึ้น เช่น การไม่เคารพกฎกติกา ฝ่าฝืนกฎหมาย การใช้ความรุนแรงกับผู้อื่น สภาพปัญหาความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษาในปัจจุบัน มีความรุนแรงและซับซ้อนของปัญหามากยิ่งขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560) ส่วนหนึ่งของปัญหาเหล่านี้มาจากการขาดคุณลักษณะของความเป็นพลเมืองโลก ความเป็นพลเมืองโลกของทุกคนจึงจำเป็นต้องถูกปลูกฝัง เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

บุคคลที่มีความเป็นพลเมืองโลก หมายถึง คนที่ตระหนักและเข้าใจถึงโลกที่กว้างขึ้น และมีบทบาทอย่างเข้มแข็งในชุมชน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อทำให้โลกมีความยุติธรรม เท่าเทียม และยั่งยืน จึงต้องส่งเสริมให้เยาวชนพัฒนาความรู้ทักษะและค่านิยมที่จำเป็นสำหรับการมีส่วนร่วมทั่วโลก ด้วยความเชื่อว่าเราทุกคนสามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นได้ (Oxfam, 2015) สำนักงานเลขาธิการสภา

การศึกษา (2561) กำหนดคุณลักษณะความเป็นพลเมืองโลก ประกอบด้วย 1) ความรู้ (Knowledge) ได้แก่ สิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ความรับผิดชอบ สันติภาพและความขัดแย้ง การเปลี่ยนแปลงของโลก ประเด็นปัญหาต่างๆ ของโลก กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม ความเสมอภาค ความเป็นธรรมในสังคม การพัฒนาอย่างยั่งยืน ความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ ความเชื่อมโยงของโลก สิทธิมนุษยชน ความเป็นไปของโลก ทั้งที่เป็นความรู้ ทั้งในระดับท้องถิ่น ชาติ และระดับโลก 2) การรู้เท่าทัน (Literacy) ในเรื่องกฎหมาย การเมือง สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ เศรษฐกิจและการเงิน และความเป็นพลเมือง 3) ทักษะ (Skills) ได้แก่ ทักษะการคิด ประกอบด้วย การคิดสร้างสรรค์ การคิดอย่าง มีวิจารณญาณ และการคิดแก้ปัญหา ทักษะด้านข้อมูลข่าวสาร สื่อสาร และเทคโนโลยี ความสามารถด้านภาษา มีทักษะและรู้ภาษาอื่นนอกจากภาษาไทย กล้าทำทนายกับความยุติธรรม และความไม่เท่าเทียมกัน 4) ค่านิยมและทัศนคติ (Values and Attitudes) อาทิ มีความรู้สึกถึงการเป็น พหุพลเมือง ยึดมั่นต่อความยุติธรรมและความเท่าเทียมกันทางสังคม การพัฒนาอย่างยั่งยืน มีความอยากรู้ มีความตื่นตัวในการค้นคว้าข้อมูล เข้าใจคุณค่าและเคารพในความแตกต่าง มีจิตสาธารณะ รู้อัตลักษณ์ และการเห็นคุณค่าของตนเอง

การพัฒนาความเป็นพลเมืองโลกในประเทศชั้นนำ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฮอลแลนด์ สิงคโปร์ ฯลฯ มีการจัดโครงการนักเรียนแลกเปลี่ยนในโรงเรียนประถมศึกษา กิจกรรมอาสาสมัคร โครงการเรียนรู้ชุมชน เน้นการมีส่วนร่วมและการปฏิบัติ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งกิจกรรมเสริมหลักสูตร (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561) ดังนั้น การพัฒนาพลเมืองไทยให้มีความเป็นพลเมืองโลกควรส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมนอกเหนือจากการเรียนการสอนของผู้เรียนที่เสริมสร้างความเป็นพลเมืองของผู้เรียน ให้มีความรับผิดชอบต่อตนเอง การใช้สิทธิเสรีภาพบนพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อสังคม ตระหนักว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น เคารพกฎหมาย และแก้ไขปัญหาโดยไม่ใช้กำลังหรือความรุนแรง ส่งเสริมให้สถานศึกษาร่วมมือกับสถาบันครอบครัวและชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการผลักดันให้ผู้เรียนเกิดความเป็นพลเมืองโลก (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2561) ด้วยเหตุนี้โรงเรียนจึงต้องจัดกิจกรรมควบคู่ไปกับการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่มีความผันแปร และมีความเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นพลวัตเพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองโลกของผู้เรียน (อุ้นเรือน เล็กน้อย, 2560) ซึ่งกิจกรรมเสริมหลักสูตรข้างต้นที่ควรจัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาความเป็นพลเมืองโลกนั้นอยู่ในขอบข่ายงานกิจการนักเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545)

งานกิจการนักเรียน เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพเหมาะสมตามควรแก่วัยและความแตกต่างระหว่างบุคคล มีทักษะการดำเนินชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ ศีลธรรม จริยธรรม พัฒนาตนเองสู่โลกแห่งอาชีพ รวมทั้งดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างปกติสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545) เสริมสร้างให้นักเรียนมีความประพฤติดี มีระเบียบวินัย มีคุณธรรม จริยธรรม เพื่อเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติต่อไปในอนาคต (ผ่องพรรณ ตรีสวรรณ, 2546) ดังนั้น การบริหารงานกิจการนักเรียนจึงมีความสำคัญในการส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนานตนเองอย่างเต็มศักยภาพ รู้จักสิทธิหน้าที่ของตนเอง และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งเป็นองค์ประกอบของความเป็นพลเมืองโลก

โรงเรียนราชวินิต มัธยม มีวิสัยทัศน์ที่ “มุ่งพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 บนพื้นฐานการเป็นพลเมืองไทยและพลโลก โดยน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์” เมื่อพิจารณาจากผลการประเมินนักเรียนด้านพฤติกรรมของฝ่ายกิจการนักเรียนและคะแนนรายวิชาหน้าที่พลเมือง ถึงแม้ในภาพรวมนักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับดีถึงดีมาก (โรงเรียนราชวินิต มัธยม, 2562) แต่จากสถิติของงานบริหารกิจการนักเรียนพบว่ามึนักเรียนส่วนมากถูกตัดคะแนน

พฤติกรรม แสดงถึงการขาดความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น เช่น การมาโรงเรียนสาย การไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน ดังนั้นโรงเรียนจึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาและเสริมสร้างความตระหนักรู้ในหน้าที่ของความเป็นพลเมืองโลกแก่นักเรียนทุกคน เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายของวิสัยทัศน์โรงเรียน

จากความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความจำเป็นและปัญหาของการวิจัยในการศึกษาศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนราชวินิต มัธยม โดยใช้กรอบแนวคิดความเป็นพลเมืองโลกเป็นฐานในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนราชวินิต มัธยมตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลก

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ประชากรในการวิจัย คือ โรงเรียนราชวินิต มัธยม และผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้บริหารและครูโรงเรียนราชวินิต มัธยม จำนวนทั้งสิ้น 110 คน ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้ได้กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้จำนวน 86 คน และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายในการสุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วยผู้บริหาร 5 คน และครู 81 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนราชวินิต มัธยมตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลก สำหรับผู้บริหารและครูโรงเรียนราชวินิต มัธยม เป็นผู้ให้ข้อมูล มี 1 ฉบับ แบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้ข้อมูล มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Checklist), ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนราชวินิต มัธยม โดยแบ่งองค์ประกอบความเป็นพลเมืองโลก 7 ด้าน มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และตอนที่ 3 สอบถามข้อเสนอแนะเพิ่มเติม มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด

การพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองโลก กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนราชวินิต มัธยมตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลก สร้างแบบสอบถามและขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ในการตรวจสอบความครอบคลุมของโครงสร้างเนื้อหา (Content Validity) ความสอดคล้องระหว่างคำถามและวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด (Item Objective Congruence : IOC) ซึ่งผลการตรวจสอบ พบว่าแบบสอบถามมีความตรงเชิงเนื้อหาอยู่ในระดับดี ($IOC = 0.95$) นำแบบสอบถามมาปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ และนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความเห็นชอบในการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม หลังจากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมายที่ไม่ใช่ตัวอย่างในการวิจัยจำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยได้ค่าความเที่ยงของชุดคำถามของตัวแปรหลักในการวิจัย อยู่ระหว่าง 0.911 ถึง 0.937 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับดี จึงทำการจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์พร้อมนำไปใช้เก็บข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยแจกและเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง ใช้เวลา 5 วัน แจกแบบสอบถาม จำนวน 110 ฉบับ ได้รับคืน 91 ฉบับ อัตราการตอบกลับ ร้อยละ 82.73

4. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ให้ข้อมูลด้วยสถิติบรรยาย ได้แก่ ความถี่ และค่าร้อยละ และวิเคราะห์สภาพในการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนราชวินิต มัธยมตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลก ด้วยสถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนราชวินิต มัธยมตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลก ด้วยดัชนีความสำคัญของลำดับความต้องการจำเป็น หรือ Modified Priority Needs Index: PNI Modified (สุวิมล ว่องวานิช, 2558) มีสูตร ดังนี้

$$\text{ความต้องการจำเป็น (PNI)} = \frac{\text{ค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์ (I)} - \text{ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน (D)}}{\text{ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน (D)}}$$

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นและจัดลำดับดัชนีความต้องการจำเป็นของความเป็นพลเมืองโลก โดยพิจารณา 3 อันดับแรก จากนั้นพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างงานบริหารกิจการนักเรียนที่สัมพันธ์กับความเป็นพลเมืองโลกด้านดังกล่าว

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนราชวินิต มัธยมตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลก โดยมีรายละเอียดในตารางที่ 1 และ 2

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ PNI ของการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนราชวินิต มัธยมตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลก

สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนราชวินิต มัธยมตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลก	สภาพปัจจุบัน (D)		สภาพที่พึงประสงค์ (I)		ค่า PNI	ลำดับความต้องการจำเป็น
	($\bar{X}$)	(S.D.)	($\bar{X}$)	(S.D.)		
1. ตระหนักถึงบทบาทของตนเองในฐานะพลเมืองโลก	2.952	0.647	4.669	0.474	0.582	6
2. เคารพและเห็นคุณค่าของความหลากหลาย	2.986	0.654	4.700	0.462	0.574	7
3. เข้าใจการเปลี่ยนแปลงของโลก	2.952	0.635	4.693	0.464	0.590	4
4. มุ่งมั่นเพื่อความยุติธรรมทางสังคม	2.905	0.666	4.671	0.474	0.608	2
5. เข้าร่วมกิจกรรมชุมชนในระดับท้องถิ่นไปทั่วโลก	2.826	0.680	4.598	0.499	0.627	1
6. ทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อความเท่าเทียมและความยั่งยืนของโลก	2.941	0.642	4.669	0.475	0.588	5
7. รับผิดชอบต่อการกระทำของตน	2.950	0.629	4.692	0.465	0.591	3
รวม	2.930	0.650	4.670	0.473	0.594	

จากตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ PNI_{modified} ของการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนราชวินิต มัธยมตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลก โดยภาพรวมพบว่า สภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 2.930, SD = 0.650) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่างานที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การ

เคารพและเห็นคุณค่าของความหลากหลาย อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.986$, $SD = 0.654$) รองลงมา คือ การตระหนักถึงบทบาทของตนเองในฐานะพลเมืองโลก ($\bar{X} = 2.952$, $SD = 0.647$) และการเข้าใจการเปลี่ยนแปลงของโลก ($\bar{X} = 2.952$, $SD = 0.635$)

สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.670$, $SD = 0.473$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และอยู่ในระดับมากที่สุด

ความต้องการจำเป็นพบว่าด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ เข้าร่วมกิจกรรมชุมชนในระดับท้องถิ่นไปทั่วโลก ($PNI_{modified} = 0.627$) รองลงมา คือ มุ่งมั่นเพื่อความยุติธรรมทางสังคม ($PNI_{modified} = 0.608$) และอันดับสามคือ รับผิดชอบต่อการกระทำของตน ($PNI_{modified} = 0.591$)

ตารางที่ 2 สรุปความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนราชวินิต มัธยมตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลก

การบริหารกิจการนักเรียน		แนวคิดความเป็นพลเมืองโลก							เฉลี่ยรวม
		ด้านที่ 1	ด้านที่ 2	ด้านที่ 3	ด้านที่ 4	ด้านที่ 5	ด้านที่ 6	ด้านที่ 7	
1.งานส่งเสริมประชาธิปไตย $PNI_{modified} = 0.586$ (ลำดับที่ 3)	1.1 การกำหนดแนวทางการดำเนินการร่วมกับคณะกรรมการนักเรียน	0.610 (2)	0.491 (7)	0.511 (6)	0.588 (3)	0.705 (1)	0.565 (5)	0.572 (4)	0.574
	1.2 การดำเนินการเลือกตั้งและจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย	0.523 (6)	0.517 (7)	0.603 (4)	0.598 (5)	0.672 (1)	0.612 (3)	0.631 (2)	0.591
	1.3 การประเมินผลกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย	0.583 (4)	0.612 (2)	0.580 (5)	0.602 (3)	0.632 (1)	0.583 (4)	0.563 (6)	0.593
2. งานคุณธรรมจริยธรรม $PNI_{modified} = 0.582$ (ลำดับที่ 4)	2.1 การจัดทำโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม	0.542 (6)	0.553 (5)	0.563 (3)	0.572 (2)	0.613 (1)	0.572 (2)	0.556 (4)	0.567
	2.2 การดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม	0.550 (7)	0.591 (2)	0.583 (5)	0.584 (4)	0.588 (3)	0.552 (6)	0.593 (1)	0.577
	2.3 การประเมินผลกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม	0.625 (1)	0.612 (3)	0.569 (7)	0.584 (6)	0.623 (2)	0.610 (4)	0.593 (5)	0.602
3. งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน $PNI_{modified} = 0.603$ (ลำดับที่ 2)	3.1 การศึกษาและคัดกรองนักเรียนรายบุคคล	0.564 (6)	0.558 (7)	0.590 (3)	0.583 (4)	0.608 (1)	0.576 (5)	0.596 (2)	0.582
	3.2 การวิเคราะห์และแก้ไขปัญหานักเรียน	0.577 (7)	0.594 (4)	0.606 (2)	0.637 (1)	0.597 (3)	0.587 (5)	0.584 (6)	0.597
	3.3 รายงานการแก้ไขปัญหาให้นักเรียน	0.611 (6)	0.606 (7)	0.630 (4)	0.643 (2)	0.627 (5)	0.652 (1)	0.639 (3)	0.630
4. งานกิจกรรมชมรม $PNI_{modified} = 0.605$ (ลำดับที่ 1)	4.1 การกำหนดวัตถุประสงค์การจัดตั้งกิจกรรมตามความถนัด	0.599 (3)	0.552 (6)	0.604 (2)	0.614 (1)	0.614 (1)	0.585 (4)	0.558 (5)	0.589
	4.2 การจัดตั้งและดำเนินกิจกรรมชมรม	0.600 (5)	0.579 (6)	0.622 (3)	0.649 (1)	0.611 (4)	0.578 (7)	0.628 (2)	0.609
	4.3 การจัดแสดงผลงานของชมรม	0.605 (5)	0.633 (3)	0.619 (4)	0.650 (1)	0.647 (2)	0.582 (6)	0.581 (7)	0.616
เฉลี่ยรวม		0.582 (ลำดับที่ 6)	0.574 (ลำดับที่ 7)	0.590 (ลำดับที่ 4)	0.608 (ลำดับที่ 2)	0.627 (ลำดับที่ 1)	0.588 (ลำดับที่ 5)	0.591 (ลำดับที่ 3)	

หมายเหตุ: ด้านที่ 1 คือ ตระหนักถึงบทบาทของตนเองในฐานะพลเมืองโลก ด้านที่ 2 คือ เคารพและเห็นคุณค่าของความหลากหลาย ด้านที่ 3 คือ เข้าใจการเปลี่ยนแปลงของโลก ด้านที่ 4 คือ มุ่งมั่นเพื่อความ

ยุทธธรรมทางสังคม ด้านที่ 5 คือ เข้าร่วมกิจกรรมชุมชนในระดับท้องถิ่นไปจนถึงทั่วโลก ด้านที่ 6 คือ ทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อความเท่าเทียมและความยั่งยืนของโลก ด้านที่ 7 คือ รับผิดชอบต่อการกระทำของตน

จากตารางที่ 2 ได้วิเคราะห์และจัดลำดับดัชนีความต้องการจำเป็นของการบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนราชวินิต มัธยมตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลก ประกอบด้วย 1) งานส่งเสริมประชาธิปไตย 2) งานคุณธรรมจริยธรรม 3) งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และ 4) งานกิจกรรมชมรม

สรุปดัชนีลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนราชวินิต มัธยมตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลก ซึ่งความเป็นพลเมืองโลกที่มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนามากที่สุด 3 ด้าน ได้แก่ 1) การเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนในระดับท้องถิ่นไปจนถึงทั่วโลก 2) การมุ่งมั่นเพื่อความยุติธรรมทางสังคม และ 3) การรับผิดชอบต่อการกระทำของตน

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารกิจการนักเรียนและความเป็นพลเมืองโลก พบว่าด้านการเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนในระดับท้องถิ่นไปจนถึงทั่วโลกมีความต้องการจำเป็นสอดคล้องกับงานส่งเสริมประชาธิปไตย โดยกระบวนการที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ การกำหนดแนวทางการดำเนินการร่วมกับคณะกรรมการนักเรียน ($PNI_{modified} = 0.705$)

การมุ่งมั่นเพื่อความยุติธรรมทางสังคมมีความต้องการจำเป็นสอดคล้องกับงานกิจกรรมชมรม โดยกระบวนการที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ การจัดแสดงผลงานของชมรม ($PNI_{modified} = 0.650$)

การรับผิดชอบต่อการกระทำของตนมีความต้องการจำเป็นสอดคล้องกับงานคุณธรรม จริยธรรม โดยกระบวนการที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ การดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ($PNI_{modified} = 0.593$)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย สามารถสรุปประเด็นสำคัญและนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. การเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนในระดับท้องถิ่นไปจนถึงทั่วโลก ผลการวิจัยพบว่า การเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนในระดับท้องถิ่นไปจนถึงทั่วโลกมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสอดคล้องกับงานส่งเสริมประชาธิปไตย โดยเฉพาะการกำหนดแนวทางการดำเนินการร่วมกับคณะกรรมการนักเรียน และข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามส่วนมากเห็นควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมโดยตรงกับงานส่งเสริมประชาธิปไตยอย่างจริงจัง สอดคล้องกับแนวคิดของทิพย์พพร ตันตีสุนทร (2555) ที่นำเสนอแนวทางการสร้างพลเมืองที่สนับสนุนระบบประชาธิปไตยในการส่งเสริมเสรีภาพและทักษะการคิดและการแสดงออก และต้องได้รับการส่งเสริมจากระบบสังคม เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทำงานร่วมกับผู้อื่นนอกเหนือจากการเรียนในชั้นเรียน ผู้บริหารควรพัฒนากิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนสู่ระดับชุมชนเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีจิตสาธารณะ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อสังคม โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม สอดคล้องกับแนวคิดของ Christopher Koliba (2000) ที่มีการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย โดยอาศัยการร่วมมือกันของครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ในการจัดกิจกรรมการบริการสังคม ส่งเสริมให้นักเรียนมีวิถีชีวิตประชาธิปไตย การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานภายนอกเพื่อร่วมกันจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย และดำเนินการติดตามและประเมินผลกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยอย่างเป็น

รูปธรรม สอดคล้องกับแนวคิดของปริญญ์ เทวานฤมิตรกุล (2555) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความ เป็นพลเมืองที่ไม่ได้เกิดจากการฟังบรรยาย แต่ต้องลงมือปฏิบัติกิจกรรม และติดตามประเมินผล

2. การมุ่งมั่นเพื่อความยุติธรรมทางสังคม ผลการวิจัยพบว่า การมุ่งมั่นเพื่อความยุติธรรมทางสังคม มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุดสอดคล้องกับงานกิจกรรมชมรม มีบทบาทอย่างยิ่งในการส่งเสริมการ แสดงออกของนักเรียนผ่านกิจกรรมต่างๆ โดยเฉพาะด้านการจัดแสดงผลงานชมรม ผู้บริหารควรพัฒนางาน กิจกรรมชมรม โดยกำหนดวัตถุประสงค์หลักเพื่อการยึดมั่นต่อความยุติธรรมและความเท่าเทียมกันทางสังคม สอดคล้องกับที่ Velma Muylea (2019) ได้กล่าวถึงการสร้างความตระหนักให้กับนักเรียนเกี่ยวกับค่านิยมและ แนวปฏิบัติของความเป็นพลเมืองโลกผ่านชมรมและกิจกรรมต่างๆ ในโรงเรียน นักเรียนสามารถสื่อสารความ เท่าเทียมและความยุติธรรมทางสังคมผ่านการแสดงผลงานของกิจกรรมชมรม ได้แก่ สภานักเรียน ชมรมไต้หวัน ชมรมการแสดง และกิจกรรมลูกเสือ เป็นต้น ดังนั้นควรส่งเสริมการดำเนินงานของกิจกรรมชมรมที่เน้นการมี ส่วนร่วมของนักเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของประภาพร สุวรรณสุข (2537) ซึ่งสนับสนุนแนวทางการจัด กิจกรรมเสริมหลักสูตรในการสร้างค่านิยมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผ่านกิจกรรม และเผยแพร่ผลงาน กิจกรรมชมรมที่แสดงถึงความยุติธรรมทางสังคมผ่านการจัดนิทรรศการของโรงเรียน เพื่อให้เด็กนักเรียนมีคุณธรรม และคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) และสอดคล้องกับแนวคิดของ Filiz Keser Hanife Akar and Ali Yildirim (2011) ที่กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของกิจกรรมเสริมหลักสูตร (extracurricular) ช่วยพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียน รวมถึงสร้างความตระหนักถึงความแตกต่างและ คุณค่าของความหลากหลาย

3. การรับผิดชอบต่อการกระทำของตน ผลการวิจัยพบว่า การรับผิดชอบต่อการกระทำของตนมีค่า ดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุดสอดคล้องกับงานคุณธรรม จริยธรรม โรงเรียนควรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้เด็กนักเรียนมีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตน รับรู้บทบาทของตนที่เป็นส่วนหนึ่ง ของสังคม สอดคล้องกับแนวคิดของ Wiel Veugelers (2011) ที่กล่าวถึงความสัมพันธ์ของการศึกษาความเป็น พลเมืองกับการพัฒนาคุณธรรม เป็นการพัฒนาทัศนคติอันมีรากฐานมาจากศีลธรรม เพื่อกระตุ้นให้เยาวชนมี ความเป็นพลเมือง นำความรู้และทักษะของตนไปใช้จริงปฏิบัติตนอย่างมีศีลธรรม เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้ง ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับ ผู้อื่นอย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561) และสร้างสรรค์ รูปแบบกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ให้เด็กนักเรียนมีวุฒิภาวะ และรับผิดชอบต่อ การกระทำของตน (พรนิภา จันทน์น้อย, 2559) รวมทั้งออกแบบเกณฑ์การประเมินระดับคุณธรรม จริยธรรมของ นักเรียนอย่างเป็นรูปธรรม

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัยครั้งนี้เป็นการบริหารกิจการนักเรียนซึ่งเป็นกระบวนการจัดการภายใน สถานศึกษาที่อยู่นอกเหนือจากการจัดการสอน มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และ สติปัญญา เพื่อเป็นพลเมืองดี สามารถอยู่ในสังคมของตนได้อย่างมีความสุข (สันติ นิลหมื่นไวย, 2546; นพพงษ์ บุญจิตราดุล, 2551; เอกชัย กิสุขพันธ์, 2552) สรุปดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 การบริหารกิจการนักเรียน

จากภาพที่ 1 องค์กรความรู้การวิจัย “การบริหารกิจการนักเรียน” อธิบายได้ว่า การบริหารกิจการนักเรียนประกอบด้วย 4 งาน ประกอบด้วย 1) งานส่งเสริมประชาธิปไตย เริ่มจากการกำหนดแนวทางการดำเนินการร่วมกับคณะกรรมการนักเรียน การดำเนินการเลือกตั้งและจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย และการประเมินผลการจัดกิจกรรม 2) งานคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งครอบคลุมการจัดทำโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม การดำเนินการจัดกิจกรรม และการประเมินผลกิจกรรม 3) งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เกี่ยวข้องกับการศึกษาและคัดกรองนักเรียนรายบุคคล การวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาของนักเรียน และการจัดทำรายงานการแก้ไขปัญหาให้นักเรียน และ 4) งานกิจกรรมชมรม ซึ่งเริ่มจากการกำหนดวัตถุประสงค์การจัดตั้งกิจกรรมตามความถนัด การจัดตั้งและดำเนินกิจกรรมชมรม และการจัดแสดงผลงานของชมรม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า การเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนในระดับท้องถิ่นไปถึงทั่วโลกมีลำดับดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ดังนั้นโรงเรียนจึงควรให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมสาธารณประโยชน์ต่างๆ

เพื่อให้นักเรียนมีส่วนร่วมและรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ซึ่งเป็นการปลูกฝังให้นักเรียนมีจิตสาธารณะ สามารถอยู่ร่วมกับผู้คนในสังคม และเคารพในความแตกต่างเหล่านั้น

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า งานกิจกรรมชมรมเป็นงานบริหารกิจการนักเรียนที่มีลำดับชั้นนี้ ความต้องการจำเป็นสูงสุดและต้องพัฒนาอย่างเร่งด่วน ดังนั้น โรงเรียนจึงควรเน้นย้ำการกำหนดวัตถุประสงค์ของกิจกรรมชมรม ที่มุ่งพัฒนานักเรียนมีความเป็นพลเมืองโลก สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 พัฒนางานวิจัยโดยนำผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นมาวิจัยเชิงลึกถึงความสอดคล้องของงานกิจการนักเรียนและคุณลักษณะความเป็นพลเมืองโลก เพื่อนำมาสร้างแนวทางพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลก

2.2 พัฒนาเครื่องมือวิจัยสำหรับวัดระดับความเป็นพลเมืองโลกของนักเรียน และจัดการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้บริหาร ครู และนักเรียน เพื่อให้ได้สาเหตุของปัญหาที่จะนำมาพัฒนางานบริหารกิจการนักเรียนได้อย่างชัดเจน และสนับสนุนผลการวิจัยให้น่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). เอกสารประกอบการศึกษาด้วยตนเอง หลักสูตรผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานพัฒนาระบบบริหาร.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ทิพย์พาพร ตันติสุนทร. (2555). การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง. กรุงเทพมหานคร: สถาบันนโยบายการศึกษา.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุล. (2551). หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เทย์มฟ้า.
- ประภาพรรณ สุวรรณสุข. (2537). เอกสารการสอนชุดระบบการเรียนการสอน หน่วยที่ 8-15. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ปริญญา เทวนฤมิตรกุล. (2555). การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง. กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- ผ่องพรรณ ตรีสุวรรณ. (2546). การศึกษาสภาพการบริหารงาน กิจการนักเรียนโรงเรียนวัดสวนพลูสังกัดสำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สถาบันราชภัฏพระนคร.
- พรนิภา จันทรน้อย. (2560). รูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่. คุษภินิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- โรงเรียนราชวินิต มัธยม. (2562). รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report: SAR) ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนราชวินิต มัธยม. กรุงเทพมหานคร: โรงเรียนราชวินิต มัธยม.
- สันติ นิลหมื่นไวย. (2546). การพัฒนาการปฏิบัติงานส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัย โรงเรียนหนองบัวพิทยาคาร อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). คู่มือปฏิบัติการส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและการเฝ้าระวังปัญหายาเสพติด. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). **แนวทางการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนมาตรฐานสากล**. กรุงเทพมหานคร: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). **ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580**. แหล่งที่มา https://www.nesdc.go.th/download/document/SAC/NS_PlanOct2018.pdf สืบค้นเมื่อ 7 ก.ค. 2563.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2561). **รายงานวิจัยการศึกษาความเป็นพลเมืองของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579**. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). **รายงานวิจัย ข้อเสนอตัวชี้วัดการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลก ตามกรอบเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goal: SDG 4.7): กรณีศึกษาแนวทางการส่งเสริมความเป็นพลเมืองโลก**. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2558). **การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุ้นเรือน เล็กน้อย. (2560). **แผนปฏิบัติการระดับท้องถิ่น 21 (Local Agenda 21) สู่การขับเคลื่อนชุมชนคาร์บอนต่ำของประเทศไทย**. แหล่งที่มา <http://www.ericchula.ac.th/ej/v21y2560/no3/ap43.pdf> สืบค้นเมื่อ 7 ก.ค. 2563.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2552). **เอกสารประกอบการสอนวิชาทฤษฎีบริหารการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Christopher Koliba. (2000). **Democracy and Education Schools and Communities Initiative Conceptual Framework and Preliminary Findings**. From <https://www.uvm.edu/~dewey/articles/Democonchtml> Retrieved January 11, 2021.
- Filiz Keser, Hanife Akar and Ali Yildirim. (2011). **The role of extracurricular activities in active citizenship education**. From https://www.researchgate.net/publication/262005017_Role_of_extracurricular_activities_in_active_citizenship_education Retrieved August 9, 2020.
- Oxfam. (2015). **Education for Global Citizenship A guide for school**. From <http://oxfam.org.uk/education> Retrieved July 3, 2020.
- Velma Muyela. (2019). **Extracurricular Activities: An Essential Component of the Education of Global Citizens**. From <http://ibvmunngo.org/wp-content/uploads/2019/03/Extracurricular-Activities-Msongari.pdf> Retrieved August 9, 2020.
- Wiel Veugelers. (2011). **Education and Humanism: Linking Autonomy and Humanity**. From https://www.researchgate.net/publication/321555776_Education_and_Humanism_Linking_Autonomy_and_Humanity2/2 Retrieved January 11, 2021.